

TÖRTÉNELEM

KÖZÉPSZINTŰ

PRÓBAÉRETTSÉGI VIZSGA

2025. február 15.

Az írásbeli vizsga időtartama: 180 perc

Kérjük, nyomtatott nagybetűvel töltse ki!

Név	
E-mail cím	
Teremszám	
Pontszám	

STUDIUM GENERALE

TÖRTÉNELEM SZEKCIÓ

MINDEN 1% SZÁMÍT!

AZ ÉRETTSÉGIBEN IS, AZ ADÓJÁBÓL IS!

Győzd meg a szüleid, hogy ajánlják fel az adójuk 1%-át a Studium Generale Alapítványnak!

Adószámunk: 19669814-1-43

A felajánlásoknak köszönhetően diákok ezreinek segítünk felkészülni az érettségire minden évben!

További információ a honlapunkon:
www.studiumgenerale.hu/ado-1/

Fontos tudnivalók

Egyértelmű válaszokat adjon, egyértelmű jelöléseket alkalmazzon – javítás esetén is!

Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló kipontozott helyet!**

Csak annyi válaszelemet írjon, amennyit a feladat kér! (Ha többet ír, a beírás sorrendjében értékeljük válaszait.)

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásakor tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlap utasításait!
- Tudatosítsa, hány részfeladatból áll a feladat, és oldja meg az összeset!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!
- A feladatok megoldásához használhatja a megengedett segédeszközöket: a középiskolai történelmi atlasz térképeit és a helyesírási szótárt. Ügyeljen a pontos helyesíráásra!

Javaslatok a szöveges, kifejtendő feladatok kidolgozásához:

1. Helyezze el időben és térben a feladatban megjelölt problémát!
2. Használja fel a feladat megértéséhez a forrásokat, illetve a középiskolai történelmi atlaszt!
3. Gyűjtse össze azokat az általános fogalmakat (pl. fejlődés, változás, termelés), illetve az adott korszakhoz kapcsolódó fogalmakat (pl. várjobbágy, céh, személyi kultusz), melyekkel az adott probléma bemutatható!
4. Építse be fogalmazásába a forrásokból megszerzhető információkat, következtetéseket!
5. Tárja fel a probléma előzményeit, okait, következményeit!
6. Építse be mondanivalójába önálló ismereteit, nézőpontját, véleményét!
7. Ha szükséges, készítsen vázlatot, illetve pizkozatot!
8. Ügyeljen arra, hogy mondatai világosak legyenek!
9. Szerkessze meg szövegét, és figyeljen a helyesíráásra is!

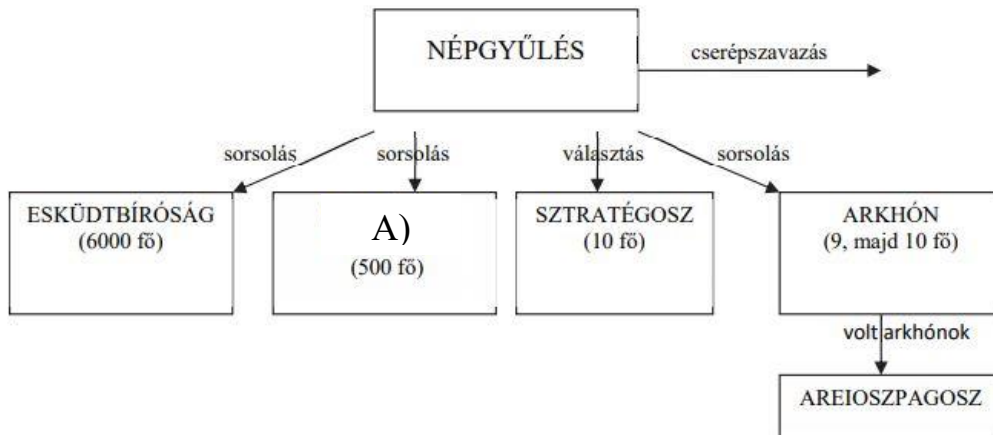
Tájékoztatásul:

Az esszé javításának szempontjai:

- a feladat megértése,
- megfelelés a tartalmi követelményeknek,
- a válasz megszerkesztettsége, logikussága, nyelvhelyessége és helyesírása.

Eredményes munkát kívánunk!

1. A feladat az ókori athéni demokrácia államszervezetével kapcsolatos. Válaszoljon a kérdésekre a források és ismeretei segítségével!

Az ókori Athén államszervezete a demokrácia virágkorában

a) Milyen intézmény illik az ábrán A) -val jelölt helyre? (1 pont)

.....

b) Fogalmazza meg, hogy mi volt a cserépszavazás célja! (1 pont)

.....

c) Párosítsa az alábbi leírásokat a hozzájuk illő fogalmakkal! Minden állításhoz egy szó tartozik. Négy fogalom kimarad. (Elemenként 0,5 pont.)

arkhón, polisz, sztratégosz, Areioszpagosz, népgyűlés, bulé, démosz, arisztokrácia
--

Törvényhozással foglalkozó, legfőbb döntéshozó szerv, melyben részt vehetett és szavazhatott minden politikai joggal rendelkező athéni férfi.

.....

Az ókori görög városokban a legmagasabb rangú állami tisztségviselő.

.....

A hadsereg választott vezetői tisztsége, a leghíresebb Periklész volt.

.....

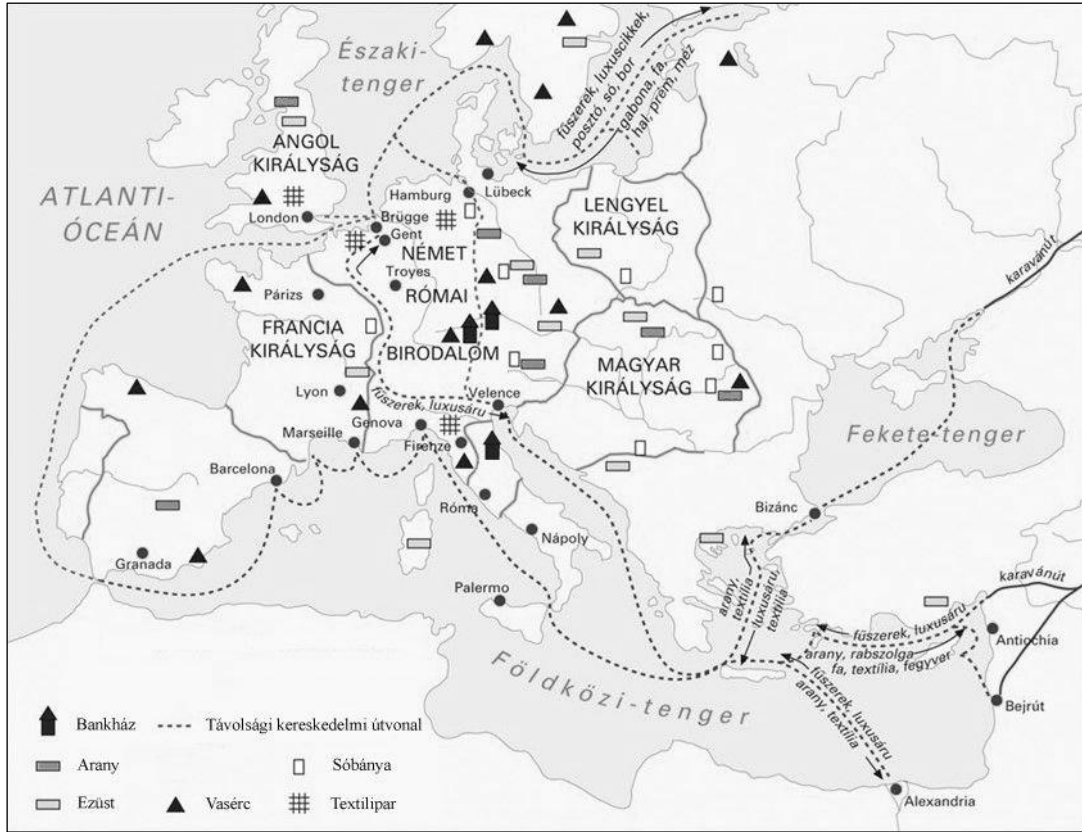
Az ókori Hellász társadalmi rétege, melynek tagjai polgárjoggal rendelkeztek, ám jelentősebb vagyont nem birtokoltak.

.....

4 pont	
--------	--

**2. A feladat a középkori kereskedelemmel kapcsolatos.
Oldja meg a feladatokat forrásai és ismeretei segítségével!**

a) A térképvázlat és ismeretei segítségével töltsé ki a táblázatot! Tegyen X jelet a táblázat megfelelő oszlopába! Egy sorban csak egy X jel szerepelhet. (Elemenként 0,5 pont.)

Európa gazdasága a virágzó középkorban

Állítás	Levantei kereskedelem	Hanza kereskedelem	Mindkettő	Egyik sem
Kereskedővárosai szövetségre léptek egymással.				
Nevét a Földközi-tenger keleti medencéjének térségéről kapta (Fönícia, Palesztina és Kis-Ázsia).				
Szárazföldi kereskedelmi útvonal volt.				
A kereskedelmi út elért egészen az oroszországi Novgorodig.				
Jelentős szerepet játszott a keleti és arab kultúra elterjedésében.				
Az útvonal kereskedelmi cikkei között szerepeltek luxusárúk.				

3 pont

**3. A következő feladat az Aranybullához kapcsolódik.
Oldja meg a feladatokat forrásai és ismeretei segítségével!**

a) Párosítsa az Aranybulla cikkelyeit az azokat okozó történelmi eseményekhez a források és ismeretei segítségével! Írja a törvénycikkelyek sorszámát a táblázat megfelelő mezőjébe! Egy mezőbe egy betűjelet írjon! (Elemenként 0,5 pont.)

A) „[2.] Azt is elhatároztuk, hogy sem mi, sem a mi utódaink szervienst el ne fogjanak, vagy romlását ne okozzák valamelyik hatalmas úr kedvéért, csak akkor, ha előzőleg perbe idézték és bírói eljárás során elítélték.” (Az Aranybullából, Érszegi Géza fordítása 1990)

B) „[11.] Ha vendégek, tudniillik rendes emberek jönnek az országba, őket az ország tanácsa nélkül méltóságokra ne emeljék.” (Az Aranybullából, Érszegi Géza fordítása 1990)

C) „[7.] Ha pedig a király az országon kívülre hadsereget szándékozik vinni, akkor a serviensek vele menni csak az ő költségén tartozzanak, és visszatérte után sem szed be tőlük hadbírságot. Ha pedig az ellenfél jönne az országba, akkor mindnyájuknak egyetemlegesen el kell menniük. [...]” (Az Aranybullából, Érszegi Géza fordítása 1990)

D) „[23.] Új pénzünk egy évig maradjon használatban, húsvétől húsvéig. És a dénárok olyanok legyenek, amilyenek [III.] Béla király idején voltak.” (Az Aranybullából, Érszegi Géza fordítása 1990)

E) „[26.] Birtokokat nem szabad az országon kívüli [személyeknek] adományozni. Ha ilyeneket adományoztak vagy eladtak, meg kell engedni az ország lakóinak, hogy azokat visszaváltsák.”[...] (Az Aranybullából, Érszegi Géza fordítása 1990)

F) „[4.] Ha valamely szerviens fiú nélkül hal meg, birtoka negyedrészt leánya örökölje, a többiről úgy intézkedjék, ahogy akar. És ha váratlan halál folytán intézkedni nem tud, rokonai örököljék, akik hozzá közelebb állnak. És ha egyáltalán semmi nemzetsége sincs, a király fogja azokat birtokába venni.” (Az Aranybullából, Érszegi Géza fordítása 1990)

Állítás	A Cikkely(ek) betűjele(i)	
A kamara hasznából származó királyi jogon szedett bevételek mennyisége lecsökkent.		
A várjobbágyok és a serviensek tartottak a birtokadományozások révén történő földesúri függésbe kerüléstől.		
Az Aranybulla ezen pontja megváltoztatta a hadseregszervezés feltételeit.		
A birtokadományozások legfőbb haszonélvezői közé tartoztak azok, akik Gertrúddal (András feleségével) együtt jöttek Magyarországra.		

b) Magyarázza meg, hogy mi volt az Aranybulla utolsó pontjába foglalt ellenállási záradék jelentősége! (1 pont)

.....

4 pont	
--------	--

4. A feladat a reformációhoz kapcsolódik.**Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei alapján!**

„5. A pápa nem enged és nem is engedhet el semmiféle büntetést, csak azt, amit vagy a maga vagy a kánonok rendelkezése alapján kiszabott.

6. A pápa nem bocsáthat meg egy vétket sem, legfeljebb kihirdeti és megerősíti az Isten bocsánatát; vagy pedig bocsánatot oszt bizonyos, az ő hatáskörébe tartozó esetekben, s aki ezt nem ismeri el, annak vétkes tartozása éppenséggel megmarad. [...]

20. A pápa tehát az „összes büntetések elengedése” alatt csak az általa kiszabott összes büntetést érti, nem pedig általában mindent.” (*Luther 95 pontjából, 1517*)

Karikázza be a mondatok helyes befejezésének sorszámát! (Elemenként 1 pont.)**a) Luther Márton szerint...**

1. az ember csak a hit által, Isten kegyelméből üdvözülhet.
2. az ember a bűnei meggyónása által üdvözülhet.
3. Isten eleve elrendelte, hogy üdvözülünk vagy elkárhozunk.

b) Luther Márton nem utasította el a(z)...

1. pápa kiemelt helyzetét.
2. egyház közvetítő szerepét.
3. két szín alatti áldozást.

c) Luther Márton hívei a(z)...

1. reformátusok.
2. unitáriusok.
3. evangélikusok.

d) Az egyházi vagyon világi kézbe adását...

1. szeparációnak hívjuk.
2. szekularizációnak hívjuk.
3. támogatta a katolikus egyház.

4 pont

5. A feladat II. József uralkodásával kapcsolatos.**Oldja meg a feladatot a forrásrészletek és ismeretei segítségével!**

A) „Elsőben a correspondentiák csak titkon és susogva folynak; végre nyilván circuláló levelek által mindenek úgy egyet értettek, hogy a feltekert húroknak mindenütt egyforma hangjuk vala. Legelsőben is a nemzeti magyar ruhának felvételén kezdett éledni a patriotismus, mely annál szebb és csodálatosabb volt, hogy már alig lehetett magyar öltözetben látni valakit, mindenütt mint az árvíz a német öltözet eláradott. Ide járult ez is: hogy mindenek magyarul beszélnek, akik nem tudják, tanulják a nyelvet, holott ezelőtt kevés hónapokkal, kivált nagy társaságban magyar nyelven szólót találni nem lehetett.” (*Keresztesi József visszaemlékezése II. József nyelvrendeletéről, 1790*)

a) Fejtse ki, mit jelent a felvilágosult abszolutizmus! (1 pont)

.....

b) Magyarázza meg, hogy miért vezette be II. József a nyelvrendeletet! (1 pont)

.....

c) Az A) forrás alapján fogalmazza meg, hogy milyen fogadtatása volt a rendeletnek a Magyar Királyságban! (1 pont)

.....

B) „A jobbágyság állapotját annyiban amennyiben a parasztok ennél fogva eddig elé örökös kötelesség alá vettve és a földhöz köttetve voltak, jövőre teljességgel eltöröljük és azt akarjuk, [...] következésképpen minden parasztokat, akármely nevezet és vallásbeliek legyenek, jövőre maguk személyekre nézve lakásokat szabadosan változtatható emberekké tésszük, [...].

Másodszor: Azt akarjuk, hogy minden parasztnak szabad legyen maga kedve szerint, földesúrnak engedelmé nélkül is házasodni, tudományoknak és mesterségeknek tanulására magát adni, s azokat akárhol gyakorolni.” (*II. József rendelete, 1785*)

d) Mely korábbi rendelkezésre utal az aláhúzott szövegrészlet, melyet megszüntetett a rendelet? Nevezze meg szakkifejezéssel! (1 pont)

.....

e) Nevezzen meg két jogot, amit a B) forrásban idézett rendelet biztosított a parasztok számára! (Elemenként 0,5 pont.)

.....

5 pont	
--------	--

**6. A feladat a szocializmus eszméjével kapcsolatos.
Oldja meg az alábbi feladatot ismeretei segítségével!**

a) Helyettesítse be a szöveg hiányzó részeit az alább található fogalmak egyikével! Hat fogalom marad. (Elemenként 0,5 pont.)

A szocializmus eszméjének alapjait ..... és Friedrich Engels dolgozta ki a 19. század közepén. Eszméjüket a ..... című műben foglalták össze, melynek alapját a kirívó társadalmi feszültség, illetve a munkásrétegek kiszolgáltatottsága alapozta meg. Úgy gondolták magát a ..... berendezkedést kell gyökeresen megváltoztatni és egy .....-n/en/on alapuló társadalmat létrehozni. Elméletükben a/az .....teljes felszámolását tűzték ki célul. A legjelentősebb társadalmi bázist a/az ..... jelentette.

kispolgárság	magántulajdon	Sztálin	kapitalista	emberség
	munkásosztály	egyenlőség	Kommunista kiáltvány	
	Karl Marx	Szocialista kiáltvány	szocialista	

3 pont	
--------	--

**7. A feladat az osztrák–magyar kiegyezéssel kapcsolatos.
Oldja meg a feladatot a forrásrészletek és ismeretei segítségével!**

a) Döntse el az alábbi állításokról, hogy igazak vagy hamisak! Írjon X jelet a táblázat megfelelő helyére! Ha az állítás bármelyik eleme helytelen, akkor az állítás hamis! (Elemenként 1 pont.)

„Nem hozzuk mi kétségbe a birodalom szilárd fennállhatóságának fontosságát. Hiszen az 1861-i országgyűlés felirata is kijelentette, hogy azt a magyar nemzet veszélyeztetni semmiképpen nem akarja. [...] Magyarország alkotmányos fennállásának, jogainak, törvényeinek, melyeket a sanctio pragmatica is ünnepélyesen biztosít, s melyekből többet elvenni, mint amit a birodalom szilárd fennállhatóságának biztosítása multhatatlanul megkíván, sem jogos nem volna, sem célszerű. Párhuzamosan a magyar alkotmánnyal megfér a közös uralkodó alatt, a közös védelem mellett, a lajtántúli országok teljes alkotmányos szabadsága is. Nem állnak ezek ellentétben egymással; azt hisszük, hogy megállhatunk egymás mellett, anélkül, hogy egymást absorbeálni [elnyelni] akarnánk.” (Deák Ferenc húsvéti cikkéből, 1865)

„Ilyenkor mond le Magyarország legbecsesebb állami jogairól és lemond oly módon, lemond, magát oly politikának eszközeül szegődtetve, mely szomszédainkat úgy nyugat mint kelet felé ellenségeinkké teszi; a nemzetiségi belkérdés kielégítő megoldását, a Horvátországgali kiegyezkedést lehetetleníti, s szemlátomást közlő európai bonyodalmaknál hazánkat a vetélkedő ambícióknak czéltáblául tüzi ki.” (Kossuth Lajos nyílt levele Deák Ferencnek)

Megállapítás	Igaz	Hamis
A kiegyezés után Magyarország teljes politikai függetlenségre tett szert, és gazdasága lendületes fejlődésnek indult.		
Kossuth Lajos a kiegyezést a nemzet halálának tartotta, és ezt a véleményét a Cassandra-levelében fogalmazta meg.		
A kiegyezést követően Magyar Királyság és a Habsburg Birodalom között perszónálunió jött létre.		

b) Melyik évben kötötték meg a kiegyezést? (0,5 pont)

.....

c) Nevezze meg a legjelentősebb korabeli magyar kiegyezéspárti politikust! (0,5 pont)

.....

4 pont	
--------	--

8. A feladat nemzetiszocialista Németországgal kapcsolatos.**Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!****Párosítsa az alábbi fogalmakat a forrásokhoz. A felsorolt fogalmak közül válasszon! Egy forráshoz egy fogalom tartozik, két fogalom kimarad. (Elemenként 0,5 pont.)**

antiszemitizmus, fajelmélet, Anschluss, Wehrmacht, tömegpropaganda, személyi kultusz

A) "A természet nem tűri a gyöngébb egyedeknek az erősebbekkel való közösülését és még kevésbé engedi meg, hogy a magasabb rendű faj az alacsonyabb rendű fajjal olvadjon egybe, mert különben a csapással kárba vész az egész, talán évezredes munkája.

A történelemből leszűrt tapasztalataink ezt számtalanszor igazolják. Ijesztő határozottsággal mutatja a történelem, hogy az árja fajoknak alacsonyabb rendű népekkel való vérkeveredése mindig a kulturnívó süllyedését jelentette." (*Adolf Hitler: Mein Kampf*)

a).....

B) "Ez a [...] helyességének és helytelenségének legkitűnőbb fokmérője, és semmi szín alatt sem egynéhány tudósnek vagy esztétikai ifjoncnak a kielégítése. A tömeg befogadóképessége nagyon korlátolt, értelme kicsiny, és éppen ezért nagyon feledékeny. Ezekből a tényekből kifolyólag tehát minden hathatós [...] csak néhány pontra kell hogy szorítkozzék. Ezt a néhány pontot és néhány tételt addig kell vezérszavakban ismételni, amíg az utolsó is megérti ebből a szóból azt, amit akarunk." (*Adolf Hitler: Mein Kampf*)

b).....

C)

*Korabeli brit karikatúra
A karikatúra szövege magyarul:
Újraegyesülés Bécsben. „Igen!”*

D)

Korabeli fénykép egy politikai eseményen

c).....

d).....

e) Nevezze meg idegen szóval a nemzetszocialista Németország vezérét! (0,5 pont)

.....

f) Melyik évben jutott hatalomra Adolf Hitler? (0,5 pont)

.....

g) Milyen kulcsfontosságú szerepe volt a Hitlerjugend-nek a nemzetiszocialista Németországban? (1 pont)

.....

4 pont	
--------	--

9. A feladat a trianoni békediktátum Magyarországra gyakorolt gazdasági hatásaival kapcsolatos.

Válaszoljon a kérdésekre a forrás és ismeretei segítségével!

Magyarország gazdasága a trianoni békediktátum után

a) Írja le, hogyan befolyásolta a trianoni békeszerződés Magyarország mezőgazdasági termelését! (1 pont)

.....

b) Fogalmazza meg röviden, hogyan változott a területek elcsatolása után a környező országokkal folytatott kereskedelem! (1 pont)

.....

c) Karikázza be a helyes állítások sorszámát! Több helyes válasz is lehetséges. (Elemenként 1 pont.)

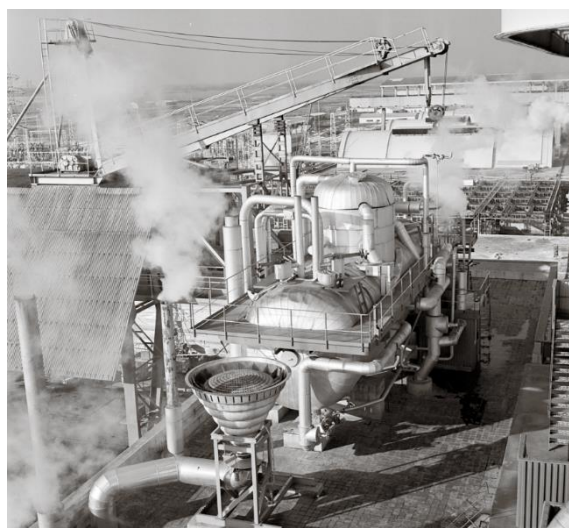
1. A jelentősebb gazdasági veszteségek ellenére a vasúthálózat továbbra is működőképes tudott maradni és ugyanolyan mértékben el tudta látni korábbi funkcióját.
2. A trianoni békediktátum részeként Magyarország fegyveres erőit jelentősen korlátozták, ezzel lényegében felszámolva a magyar hadiipart.
3. A Teleki Pál által készített vörös térképen vörössel voltak kiemelve az elveszett iparterületek és fontos nyersanyagforrások.
4. A Budapesten koncentrálódó malomipar az elcsatolások után túlméretezetté vált, feldolgozandó nyersanyag hiányában.
5. Az ország vízkészletének jelentős részét elvesztette, emiatt veszélybe került az új határokon belül élők vízellátása.

4 pont	
--------	--

10. A feladat a kétpólusú világrend jellemzőivel kapcsolatos. Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

a) Döntse el, hogy az alábbi állítások melyik szuperhatalomra igazak! Tegyen X jelet a táblázat megfelelő oszlopába! Egy sorba csak egy X jelet írjon! (Elemenként 0,5 pont.)

„A német gazdaságpolitika vitathatatlan sikerének eme bizonyítéka azzal a tanulsággal szolgál, mennyivel ésszerűbben járunk el, ha a népgazdaság rendelkezésére álló összes energiát a népgazdaság nyereségének növelésére fordítjuk, ahelyett, hogy a nyereség elosztásáról folytatott harcban forgácsolódnánk szét [...]. Sokkal könnyebben tudunk egy mind nagyobbá váló kalácsból mindenkinek nagyobb darabot adni, mint hasznot húzni a kis kalács elosztásáért vívott harcból [...]”. (Ludwig Erhard, az NSZK gazdasági minisztere 1949 és 1963 között)

A százhalmibattai kőolaj-finomító üzem, amely a Barátság I. vezetékén át érkező szovjet nyersolaj feldolgozását végezte el.

Állítások	Egyesült Államok	Szovjet- unió	Mindkettő	Egyik sem
A másik felet igyekeztek a gonosszal azonosítani, és növelni vele szemben a félelemérzetet.				
Az érdekszférájuk területén törekedtek az egyes országok termelésének összehangolására.				
1947 és 1951 között segélyprogrammal támogatták Európát, ezzel piacot biztosítva saját áruiknak.				
Közvetlen háború helyett inkább helyi konfliktusokba való beavatkozással próbálták érdekeiket érvényesíteni.				
Az 1950-es években megkezdték a szociális piacgazdaság kiépítését.				
A fegyverkezési verseny során kifejlesztették az ún. hidrogénbombát.				
Célja volt a kapitalista berendezkedés terjesztése a világban.				
A vezetés belpolitikájában történő változások nagyban hozzájárultak a kétpólusú világrend megszűnéséhez.				

4 pont

11. A feladat a Kádár-korszak mindennapjaival foglalkozik. (komplex tesztfeladat)
Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

„Ez volt a(z) (A) és bizony a hallgatásnak meg volt a jutalma: Kádár idején nem lehetett hajléktalan embereket látni, alig volt munkanélküliség (hiszen a rendszer presztízs okokból a teljes foglalkoztatást tűzte zászlajára, akár még értelmetlen álláshelyek megteremtésével is), de tény, hogy nem akadt hiteleibe belefulladó család, és nem nagyon volt bűnözés sem. Ellenben minden kismama otthon lehetett gyermekével 3 évet, aki akart dolgozhatott, mindenkit elláttak a kórházak, nem léteztek több hónapos várólisták, a gyermekek biztonságban nőhettek fel és az iskola - bár kötelező szervezetekkel (pl.: úttörők) - de mégiscsak megnyugtató módon gondot viselt az utódokra. [...]. A rendszer támogatta a leszakadózókat, gondoskodott a nincstelenekről.” (A Kádár-korszak leírása)

a) Nevezze meg a forrásban (A) betűvel jelölt fogalmat! (1 pont)

.....

b) A forrás és saját ismeretei alapján magyarázza meg, hogy az a) feladatban jelölt jelenség miért volt előnyös a magyar lakosság számára! (1 pont)

.....

.....

c) Soroljon fel két intézkedést, mely a rendszer diktatórikus fenntartását segítette! (Elemenként 1 pont.)

.....

d) Nevezzen meg két olyan háztartási cikket, melyek a 1960/70-es években váltak széleskörűen elterjedtté Magyarországon! (Elemenként 0,5 pont.)

.....

e) Döntse el az alábbi állításokról, a forrás és saját ismeretei alapján, hogy igaz vagy hamis! Tegyen X jelet a táblázat megfelelő helyére! (Elemenként 0,5 pont.)

Állítás	IGAZ	HAMIS
Jellemzően a városi lakosság életszínvonalának javítására, bevezették a háztáji gazdálkodást.		
A rendszer nagy hangsúlyt fektetett a fiatalság nevelésére ifjúsági szervezetek fenntartásával, mint az úttörő mozgalom és a TSZ.		
Kádár sok intézkedést a szomszédos Románia vezetésétől lesett el, melyet a korban szokás volt a „legvidámabb barakknak”, vagy „fridsiderszocializmusnak” nevezni.		
A korszakban a teljes foglalkoztatottság hozzájárult a nők emancipációjához, valamint megnövelte a kétkeresős családok számát.		

f) Húzza alá a szövegben azt a két szót, amelyek igazzá teszik a mondatot! (Elemenként 0,5 pont.)

A Kádár-rendszer otthonprogramjának keretein belül a városokban széles körben a **panellakások/téglalakások** száma, míg vidéken a **vályogházak/kockaházak** száma növekedhetett.

8 pont	
--------	--

12. A feladat a romák magyarországi helyzetével kapcsolatos. Válaszoljon a kérdésekre a források segítségével!

A) „Ez utóbbi alatt az otthonról hozott hátrányos helyzetet értették, melyre nem felzárkóztatással, hanem elkülönítéssel válaszoltak. Világosan látható, hogy ez a hozzáállás nem a különbségek csökkentését, hanem azok újratermelését eredményezte. A kisegítő osztályokban eltérő tanterv szerint oktattak, az ide járó diákok bizonyítványán pedig stigmaként jelent meg, hogy ilyen képzsben kellett részt venniük.” (*A romák helyzete Magyarországon, a Policy Solutions elemzése, 2012*)

B)

	Roma		Nem roma	
	2011	2016	2011	2016
Férfiak				
Tanul	9,8	7,9	311,1	261,6
Dolgozik	5,0	9,2	184,2	213,8
Közmunkás	1,7	4,3	5,1	9,1
Gyed, gyes	0,3	0,1	0,3	0,3
Egyéb	15,4	15,7	99,9	69,5
Együtt	32,2	37,2	600,1	554,3
Nők				
Tanul	8,3	6,9	303,8	258,8
Dolgozik	2,1	3,6	149,0	171,6
Közmunkás	0,7	2,0	3,7	7,4
Gyed, gyes	9,2	7,6	29,7	30,6
Egyéb	9,8	10,1	84,6	59,5
Együtt	30,1	30,2	570,8	527,9

A 16-25 évesek népessége származás és munkapiaci státusz szerint, 2011 és 2016 (ezer fő)

a) Melyik szakkifejezésre utal az A) betűjelű forrásban aláhúzott szó? (1 pont)

.....

b) A B) betűjelű forrás alapján karikázza be a két helyes állítás sorszámát! (Elemenként 1 pont.)

- 2011 és 2016 között a 16-25 éves korcsoportban nőtt a nem roma származásúak száma.
- 2016-ban a roma férfiak a teljes férfitársadalom körülbelül 7%-át tették ki.
- A 16-25 éves roma dolgozó nők aránya nagyobb mértékben nőtt, mint a 16-25 éves nem roma dolgozó nők aránya.
- A 2011-ben a 16-25 éves roma nők körében alacsonyabb a GYES, GYED biztosítottak száma, mint 2016-ban.
- 2016-ban több nem roma származású nő volt tanulói státuszban, mint nem roma származású férfi.
- A vizsgált időszakban csökkent a 16-25 évesek száma Magyarországon.

3 pont	
--------	--

II. SZÖVEGES, KIFEJTENDŐ FELADATOK**Olvassa el figyelmesen!**

A következő feladatok közül összesen **kettőt** kell kidolgoznia.
Az alábbi szabályok alapján kell választania:

Kidolgozandó:

egy, az **egyetemes** történelemre vonatkozó **rövid** feladat,

egy, a **magyar történelemre** vonatkozó **hosszú** feladat.

A rövid egyetemes és a hosszú magyar feladat **más korszakra** – az egyik az 1849-ig tartó, a másik az 1849 utáni korszakra – vonatkozzon!

Tanulmányozza figyelmesen a feladatokat!

	Korszak	Sorszám	Feladat	A feladat típusa
Egyetemes történelem	1849-ig	13.	Szerzetesrendek	rövid
	1849 után	14.	Második ipari forradalom	rövid
Magyar történelem	1849-ig	15.	Magyar államalapítás	hosszú
	1849 után	16.	Magyarország II. világháborúba sodródása	hosszú

A feladatok tanulmányozása után **karikázza be a választott feladatok sorszámát!**

A következő táblázatban feltüntettük a két választási lehetőséget.

Jelölje X-szel a választását a megfelelő sorban! Csak az egyik lehetőséget jelölje!

A választott feladatok sorszáma	Választásának jelölése X jellel
13. és 16.	
14. és 15.	

A feladatok közül **csak a választott kettőt dolgozza ki!** Válaszait az azonos típusú feladatokat követő pontozott vonalakra írja!

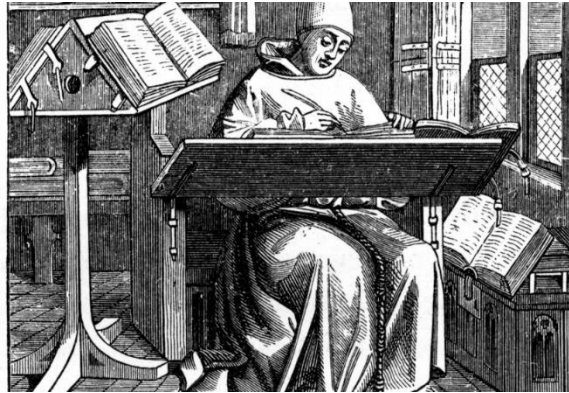
A feladatok kidolgozása előtt tanulmányozza a 2. oldalon található útmutatót!

A válaszok elkészítése során **fogalmazvány** (piszkozat) készíthető!

A feladatok után az értékelési szempontok szerepelnek, az elért pontszámokat a javító tanár állapítja meg.

13. A feladat a középkori szerzetesrendekkel kapcsolatos. (rövid)

Mutassa be a középkori szerzetesrendekre jellemző életmódot, életvitelt. Válaszában térjen ki a szerzetesrendek tevékenységeire is. Ne egy adott szerzetesrendet mutasson be! Az általános jellemzőket ismertesse!

Kódexet másoló szerzetes

14. A következő feladat a második ipari forradalommal kapcsolatos. (rövid)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével a második ipari forradalom közlekedésre gyakorolt hatásait! Válaszában térjen ki az új eszközökre és azok gazdaságra gyakorolt hatására húzóágazatként!

A Wright fivérek első repülése

A választott rövid, az egyetemes történelemre vonatkozó feladat sorszám: .....

A feladat kidolgozása:

.....

.....

.....

.....

.....

15. A feladat a magyar államalapítással kapcsolatos. (hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével I. (Szent) István államszervező tevékenységét! Válaszában térjen ki a közigazgatásra és az utódlásra! Ne eseménytörténetet írjon! Használja a középiskolai történelmi atlaszt!

„[...] a pápának látomásában megjelent Isten küldöttje, és ezt mondta: Tudd meg, hogy a holnapi napon, a nap első órájában hozzád ismeretlen nemzet követői jönnek, akik tőled fejedelmüknek az apostoli áldás ajándékával egyetemben királyi koronát követelnek. A koronát hát, [...] fejedelmüknek, miként kérik, eljuttatni ne habozzál. Mert tudd meg, hogy ez néki a dicső királyi ranggal együtt élete érdemeiért jár.” (Hartvik: *Szent István király legendája*)

„15. Ha valaki az ispánok közül felesége meggyilkolásával mocskolja be magát, ötven tinóval egyezzek meg az asszony rokonaival és vezekeljen az egyház parancsai szerint. Ha pedig valamelyik vitéz vagy gazdagabb ember esik ugyanazon bűnbe, fizessen a rokonoknak tíz tinót és vezekeljen. Ha pedig a népből való ember követi el ugyanazt a bűnt, öt tinóval egyezzek meg a rokonokkal és vessék alá az említett bűjtöknek. [...]”

18. Ha valakinek az Isten tizedt adott egy évben, a tizedik részt adja Istennek, és ha valaki tizedét elrejt, kilenc részt fizessen. És ha valaki a püspöknek elkülönített [félretett] tizedet meglopja, mint tolvajt ítélik meg, és az ebből eredő jóvátétel teljesen a püspöké legyen.” (Szent István I. és II. törvénykönyve)

Zichy Mihály festménye Imre herceg ravatalozásáról (1031)

16. A feladat Magyarország háborúba sodródásával kapcsolatos. (hosszú)
Mutassa be Magyarország háborúba sodródásának körülményeit Teleki Pál haláláig!
Válaszában térjen ki a revíziós lépésekre, Teleki Pál politikájára. *Használja a középiskolai történelmi atlaszt!*

A területi revízió lépései 1938–1939			
Terület neve	Terület mérete (km ²)	Összlakosság (fő)	Magyarok száma (fő) és aránya
Felvidék déli része	11 927	1 058 000	915 000 (86,5%)
Kárpátalja	12 061	600 000	40 000 (6,7%)

A felvidéki és kárpátaljai revíziós lépés összehasonlítása területi, etnikai szempontból.

„Barátsági szerződés a Magyar Királyság és Jugoszlávia között

Ő Főméltósága a Magyar Királyság Kormányzója és

Ő Felsege Jugoszlávia Királyának nevében a Királyi Régensek

Figyelembe véve a nemzeteik között örvedetesen fennálló jószomszédságon,
 Őszinte megbecsülésen és kölcsönös bizalmon alapuló kapcsolatokat.

Óhajtva, hogy kapcsolataiknak szilárd és tartós alapot adjanak; (...)

1. cikk. A Magyar Királyság és a Jugoszlávia Királyság között állandó béke és örökös barátság fog fennállani.

2. cikk. A Magas Szerződő Felek egyetértének abban, hogy tanácskozni fognak mindazokban a kérdésekben, amelyek megítélésük szerint kölcsönös kapcsolataikat érinthetik."

(A magyar-jugoszláv barátsági szerződésből, 1940. december)

Teleki koporsóját viszik a Parlament lépcsőjén

.....

.....

.....

.....

Szempontok		Elérhető	Elért
		Pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T	2	
	T	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
	K3	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F1	3	
	F2	3	
	F3	3	
Történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek	E1	3	
	E2	3	
	E3	3	
	E4	3	
Összpontszám		33	

		maximális pontszám	elért pontszám
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok	1. Athéni demokrácia	4	
	2. Középkori kereskedelem	3	
	3. Aranybulla	4	
	4. Reformáció	4	
	5. II. József uralkodása	5	
	6. A szocializmus	3	
	7. Kiegészítés	4	
	8. Nemzetiszocialista Németország	4	
	9. Trianoni békediktátum gazdasági hatásai	4	
	10. Kétpólusú világrend	4	
	11. Kádár-korszak társadalma	8	
	12. A magyarországi romák helyzete	3	
	Összesen	50	
I. Elért pontszám egész számra kerekítve			
II. Szöveges, kifejtendő feladatok	13. Szerzetesrendek	17	
	14. II. ipari forradalom	17	
	15. Államalapítás	33	
	16. Magyarország II. világháborúba sodródása	33	
	Összesen	50	
	II. Elért pontszám egész számra kerekítve		
I.+II. Az írásbeli vizsgarész pontszáma		100	

Javító tanár

Dátum: .....